

Motion till riksdagen 2023/24:1331

av **Jamal El-Haj (S)**

Skattereform för bättre fördelningspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av skattesystemet behöver göras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den borgerliga regeringen 2006–2014 efterlämnade inte bara hög arbetslöshet, bostadsbubbla och ett budgetunderskott. Den sänkte också skatterna till en för Sverige historiskt låg nivå.

Skattekvoten, skatternas andel av BNP, nådde efter åtta år med regeringen Reinfeldt 2014 sin lägsta nivå på 42,8 procent. Det är en siffra som vi senast hade i början av 1970-talet. Skattekvoten 2022 är beräknad till 41,4 procent och lär ha fortsatt samt fortsätta nedåt samtidigt som underfinansieringens effekter blir allt tydligare i den generella välfärden samt för vård, skola och omsorg ute i kommuner och regioner.

Den privatekonomiska situationen i Sverige är tuffare än på länge för nästan alla. Vi är på väg in i en lågkonjunktur samtidigt som inflationen och räntan är högre än på länge. Kronkursens fall förstärker eländet. Barnfamiljer och små företag bär på allt större kostnader, klyftorna i Sverige fortsätter att vidgas. Sverige har en historiskt hög ojämlikhet i inkomstfördelningen samt stora skillnader både mellan stad och land och mellan olika stadsdelar i våra större städer som Malmö. Ojämlikheten beror främst på den låga kapitalbeskattningen.

Trots dystra tider är det ändå ett ypperligt läge att sikta framåt och försöka servera helhetslösningar inte bara vad gäller dagens situation utan också för framtiden. Framtidstro och tillit behövs för att bryta armod och missnöje.

Ålderspyramidens utveckling och ålderssammansättningen i Sverige är inte bra. Aldrig tidigare har så få barn fötts vilket, om det håller i sig, kommer att leda till stora problem. Ända fram till 2040/50, så har vi både i antal och i andelar allt fler i högre åldrar som kommer att behöva mer av sjukvård och äldreomsorg. Både befolkningsandelarna över 65 år och över 75 år (s.k. äldre äldre) kommer att växa.

Under 1980-talet visade de båda mittenpartierna Folkpartiet (dagens Liberalerna) och Centerpartiet en tydlig insikt i behovet av att finansiera välfärden och två skattereformer genomfördes med särskild inriktning på inkomstskatterna. Den sista, 1990/91, var dock en bredare reform som lade grunden till dagens skattesystem, med dess både styrkor och svagheter. Moderaterna deltog tyvärr inte i skattereformerna utan valde att ställa sig utanför. Kristdemokraterna fanns då inte representerade i riksdagen.

Skattesystemet är nu mer än 30 år gammalt och behöver både renoveras och reformeras. Alltför mycket av undantag och särregler har tillkommit. Det kan inte vara lösningen på dagens ekonomiska problem. Partier kan inte heller fortsätta bjuda under varandra för att få svenska folkets förtroende. Det behövs en kraftsamling och långsiktighet kring det ekonomiska systemet som förhoppningsvis kan lösa dagens och framtida ekonomiska bekymmer.

Trots stora ideologiska skillnader mellan borgerliga partier och mitten- och vänsterpartier är det ändå värt att försöka komma överens om ett nytt skattesystem. Inte bara för jobb, tillväxt, välfärd och flera bostäder utan också för den ekonomiska stabiliteten i landet under kommande år.

Nu är det dags för alla partier att visa ansvar och bli tydliga med att skatter och en ändå relativt hög skattekvot behövs. Hur sedan skatteuttaget ska se ut relativt olika skattebaser – arbete, kapital, mervärdesskatt, skatter på klimat- och miljöstörande utsläpp/verksamheter/produkter ("gröna skatter") etcetera – kan vi socialdemokrater alltid diskutera. Likaså vilka skattesatser vi ska ha.

Ifråga om momsen så råder på andra sidan Öresundsbron en enhetlig momssats istället för våra tre mervärdesskattesatser som mest ställer till problem genom att nya branscher ständigt jagar efter en av de lägre skattesatserna. Olika momssatser innebär också konkurrenssnedvridning i likhet med skattebidrag som rut och rot.

En skatteöversyn måste även gälla avdrag och skatteavdrag liksom skatteundantagen (de nedsatta skattesatserna relativt den normerande skattesatsen). Dessa måste bli färre.

Skattesystemet ska vara neutralt till människors val av produktion och konsumtion liksom till företagsformer. Skattesatserna bör vara likformiga; debatten om de så kallade 3:12-reglerna handlar ju i grunden om Sveriges duala beskattning där arbete och kapital beskattas olika. Den finansiella sektorn med bankerna i spetsen är idag en underbeskattad del av näringslivet, något som också behöver hanteras i en skatteöversyn.

Principen från 1990/91 års skattereform med låga skattesatser på breda skattebaser bör fortsatt vara utgångspunkten vid en skattereform.

Jamal El-Haj (S)